

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 676/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Dubnica Nad Váhom, zastúpeného doc. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., advokátkou, Bernolákova 492/5, Modra, proti postupu Mestského súdu Bratislava I (do 31. mája 2023 Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Nt 15/2022 a jeho uzneseníu z 27. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (do 31. mája 2023 okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Nt 15/2022 a jeho uznesením z 27. septembra 2022. Navrhuje prikázať mestskému súdu konať a rozhodovať v napadnutom konaní „v súlade so zákonom“, nahradiť mu nemajetkovú ujmu spôsobenú nezákonným postupom v sume 15 000 eur, ako aj priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd uznesením sp. zn. 8 Nt 15/2022 z 27. septembra 2022 rozhodol podľa § 407 ods. 3 Trestného poriadku tak, že sťažovateľovi ako odsúdenému určil spoločný spôsob výkonu postupne uložených trestov v trestnej veci Okresného súdu Bratislava II vedenej pod sp. zn. 0 T 263/2022, v trestnej veci Okresného súdu Pezinok vedenej pod sp. zn. 2 T 147/2013 a trestnej veci Okresného súdu Bratislava II vedenej pod sp. zn. 0 T 222/2022 v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

3. Nálezom č. k. IV. ÚS 40/2023-64 z 26. apríla 2023 ústavný súd v bode 4 až 6 jeho výroku rozhodol tak, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Nt 15/2022 a jeho uznesením z 27. septembra 2022 bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a princíp prezumpcie neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy (4). Uznesenie okresného súdu sp. zn. 8 Nt 15/2022 z 27. septembra 2022 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (5). Zároveň sťažovateľovi priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 500 eur (6).

4. V konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 Nt 15/2022 išlo o rozhodovanie súdu o spôsobe výkonu postupne uložených trestov odňatia slobody sťažovateľovi. Išlo o rozhodovanie o tzv. vonkajšej diferenciacii v zmysle § 12 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého vonkajšia diferenciacia je výkon trestu podľa stupňa stráženia a riadi sa zásadou, že čím je vyšší stupeň stráženia, tým väčší je rozsah obmedzení; rovnako diferencovane je upravený aj výkon práv a formy zaobchádzania (m. m. IV. ÚS 40/2023).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje:

a) mestský súd je vo veci vedenej pod sp. zn. 8 Nt 15/2022 nečinný, k čomu dochádza aj napriek tomu, že uznesenie okresného súdu z 27. septembra 2022 bolo nálezom ústavného súdu z 26. apríla 2023 v bode 5 výroku zrušené a bola vyslovená povinnosť súdu vo veci znova konať a rozhodnúť. Dôsledkom uvedeného nekonania je nerešpektovanie nálezu ústavného súdu z 26. apríla 2023 a jeho práva na spravodlivý proces a práva na prejednanie veci v primeranej lehote, čo má vplyv aj na jeho osobnú slobodu;

b) zo skráteného výpisu z evidencie Zboru väzenskej a justičnej stráže z 1. augusta 2023 vyplýva, že uznesenie z 27. septembra 2022 je sústavne evidované ako platné, účinné a vykonateľné a v zmysle neho dochádza k zjednoteniu spôsobu výkonu jeho viacerých trestov odňatia slobody do výkonu trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Trest odňatia slobody mal pritom vykonávať v ústave s minimálnym stupňom stráženia. Sťažovateľ poukazuje na konkrétne práva, ktoré sú nekonaním okresného súdu obmedzené/negatívne ovplyvnené (telefonická komunikácia, návštevy, pohyb v ústave atď.);

c) došlo aj k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 50 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy. Okresný súd Pezinok ho v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 147/2013 zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Na základe (nálezom ústavného súdu) zrušeného uznesenia sp. zn. 8 Nt 15/2022 z 27. septembra 2023 je však stále zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia, a teda vykonáva trest, ktorý mu nikdy nebol súdom uložený.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

6. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril mestský súd v podaní doručenom ústavnému súdu 29. novembra 2023. V rozhodnom uviedol, že nález ústavného súdu z 26. apríla 2023 bol do súdneho spisu (sp. zn. 8 Nt 15/2022) doručený prostredníctvom Krajského súdu v Bratislave 22. mája 2023. Hneď 26. mája 2023 súd vyzval riaditeľa Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava na oznámenie, či trvá na podanom návrhu na určenie spoločného výkonu postupne uložených trestov. Ten na predmetnú výzvu nereagoval, v nadväznosti na čo mestský súd tento návrh zamietol uznesením sp. zn. 8 Nt 15/2022 z 25. októbra 2023 a doručoval ho dotknutým subjektom. Následne (21. novembra 2023) pristúpil k jeho doručeniu spolu s pripojeným nálezom ústavného súdu z 26. apríla 2023 ústavu, v ktorom sťažovateľ vykonával trest odňatia slobody. „Okamžite“ zaslal správu aj pre register trestov o tom, že vo veci sťažovateľa nebol určený spoločný spôsob výkonu postupne uložených trestov a sťažovateľ vykoná trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený Okresným súdom Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 147/2013 v ústave na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

7. Mestský súd sumarizoval, že tamojší súd vo veci konal ihneď, ako sa dozvedel o náleze ústavného súdu z 26. apríla 2023, avšak na jeho výzvu nereagoval riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

III.2. Replika sťažovateľa:

8. K vyjadreniu krajského súdu zaujal stanovisko sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 3. decembra 2023. V celom rozsahu zotrval na podanej ústavnej sťažnosti. V rozhodnom uviedol, že okresnému súdu bolo nálezom ústavného súdu z 26. apríla 2023 (okrem iného) prikázané vo veci ďalej konať, avšak v dôsledku jeho nečinnosti, ktorá spočívala v neinformovaní register trestov, príslušný ústav a Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže o záveroch nálezu ústavného súdu z 26. apríla 2023, tieto nemali možnosť postupovať inak, ako na podklade pôvodného uznesenia z 27. septembra 2022 a sťažovateľa ponechali zaradeného v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Sťažovateľ skonštatoval, že vykonával trest odňatia slobody v rozpore so zákonom v časovom rozmedzí od 19. mája 2023 do 28. novembra 2023, keď došlo k jeho preradeniu do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

9. V podaní doručenom ústavnému súdu 13. decembra 2023 sťažovateľ doplnil repliku o vyjadrenie, že mu uznesenie mestského súdu z 25. októbra 2023, ako ani nález ústavného súdu z 26. apríla 2023 neboli doručené tak, ako to tvrdí mestský súd vo svojom vyjadrení – bol mu doručený nález, ktorý sa netýkal jeho osoby. Zároveň vyjadril pochybnosť nad správnosťou mestským súdom uvádzaného dátumu doručenia mu nálezu ústavného súdu z 26. apríla 2023 do súdneho spisu.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podľa § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci (m. m. IV. ÚS 134/2020, II. ÚS 444/2021).

11. Vychádzajúc prednostne z petitu ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, sťažovateľ namieta postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Nt 15/2022 a jeho uznesenie z 27. septembra 2022. V nadväznosti na uvedené argumentuje (okrem iného) nesprávnou vonkajšou diferenciáciou pri výkone trestu odňatia slobody (trest odňatia slobody vykonával v ústave so stredným stupňom stráženia tvrdiac, že malo ísť o ústav s minimálnym stupňom stráženia). Už raz podal proti postupu okresného súdu a označenému rozhodnutiu ústavnú sťažnosť (s obdobnou námietkou), o ktorej ústavný súd rozhodol nálezhom č. k. IV. ÚS 40/2023-64 z 26. apríla 2023, právoplatným 3. mája 2023, ktorým vyslovil porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie a princíp prezumpcie neviny postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Nt 15/2022 a jeho uznesením z 27. septembra 2022. Predmetným nálezhom zároveň zrušil označené rozhodnutie a sťažovateľovi priznal primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 tohto uznesenia, pozn.). Ústavný súd považuje za potrebné akcentovať, že v náleze z 26. apríla 2023 pri stanovovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia zohľadnil (a vyslovil), že pochybenie okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Nt 15/2022 mohlo mať praktický dopad na právne postavenie sťažovateľa v tom, že pri rozhodovaní o návrhu riaditeľa ústavu o určenie spoločného spôsobu výkonu postupne uložených trestov v ústave mohol okresný súd určiť výkon právoplatne uložených trestov odňatia slobody aj v ústave s minimálnym stupňom stráženia. Vzhľadom na popísané skutočnosti odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rozsahu už posudzovanom v náleze ústavného súdu z 26. apríla 2023 ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

12. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta štvormesačnú nečinnosť okresného súdu (aktuálne mestského súdu) v období po vydaní nálezu ústavného súdu z 26. apríla 2023, čím malo dôjsť k nerešpektovaniu jeho záverov, čo má za následok, že vykonáva trest odňatia slobody v ústave s vyšším stupňom stráženia, ako by mal vykonávať. Akcentuje, že v príslušnej evidencii Zboru väzenskej a justičnej stráže bolo uznesenie okresného súdu z 27. septembra 2022 stále evidované ako účinné a vykonateľné (k 1. augustu 2023). Predmetná skutočnosť ovplyvňuje jednak miesto, kde vykonáva trest odňatia slobody (vzhľadom na rozmiestnenie ústavov na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia), jeho dostupnosť pre blízkych, ako aj neskoršie možnosti žiadať o podmienené prepustenie – inak sa na osobu hľadá ako na odsúdeného, ktorý vykonal trest aj v ústave s minimálnym stupňom stráženia, a inak ako na odsúdeného, u ktorého bol určený

spoločný spôsob výkonu postupne uložených trestov v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

13. Po vydaní nálezu ústavného súdu z 26. apríla 2023, ktorým došlo (okrem iného, pozn.) k zrušeniu uznesenia okresného súdu sp. zn. 8 Nt 15/2022 z 27. septembra 2023 a ktorý nadobudol právoplatnosť 3. mája 2023, ústavný súd v jeho bode 84 vyslovil: „*Po vrátení veci bude okresný súd BA I povinný zvážiť ďalší procesný postup, osobitne či naďalej pretrváva potreba rozhodnúť o návrhu riaditeľa ÚVTOS týkajúcom sa spoločného spôsobu výkonu postupne uložených trestov odňatia slobody a v prípade kladného posúdenia tejto otázky opätovne vo veci rozhodnúť.*“

14. V nadväznosti na popísané skutočnosti ústavný súd vyzval mestský súd na vyjadrenie sa k predmetným tvrdeniam (bod 12 tohto uznesenia, pozn.) sťažovateľa. Z jeho vyjadrenia vyplynulo, že v nadväznosti na závery nálezu ústavného súdu okresný súd uvážil ako optimálny taký procesný postup, v rámci ktorého 26. mája 2023 vyzval riaditeľa Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, ktorý inicioval konanie vedené pod sp. zn. 8 Nt 15/2022, na oznámenie, či ďalej trvá na návrhu na určenie spoločného výkonu postupne uložených trestov. Vzhľadom na absenciu jeho odpovede bol návrh uznesením sp. zn. 8 Nt 15/2022 z 25. októbra 2023 zamietnutý. Následne malo byť predmetné uznesenie doručované jednak sťažovateľovi (čo sťažovateľ rozporuje) a jeho obhajkyni, Okresnej prokuratúre Bratislava I a Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava. Z vyjadrenia mestského súdu ďalej vyplýva, že v nadväznosti na popísaný postup bolo predmetné uznesenie spolu s nálezom ústavného súdu z 26. apríla 2023 zaslané (21. novembra 2023) ústavu, v ktorom sťažovateľ vykonával trest odňatia slobody. Správa o tom, že vo veci sťažovateľa nebol určený spoločný spôsob výkonu postupne uložených trestov a trest, ktorý mu bol uložený Okresným súdom Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 147/2013, vykoná v ústave na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, bola následne zaslaná aj registru trestov. Z repliky sťažovateľa podanej k vyjadreniu mestského súdu zasa vplynulo, že sťažovateľ bol zaradený v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia do 28. novembra 2023, keď došlo k jeho preradeniu do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

15. Z popísaných skutočností je zrejmé, že mestský súd vo veci konal, t. j. po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu z 3. mája 2023 neostal vo veci nečinný. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že 19. mája 2023 mal nastúpiť na výkon trestu odňatia slobody, je potrebné dodať, že nález ústavného súdu z 26. apríla 2023 nadobudol právoplatnosť 3. mája 2023. Dňa 26. mája 2023 všeobecný súd vyzval riaditeľa ústavu na oznámenie, či trvá na návrhu na určenie spoločného výkonu postupne uložených trestov. Všeobecnému súdu možno vytknúť, že následne čakal takmer päť mesiacov na vyjadrenie ústavu, avšak v čase, keď ho ústavný súd vyzval na vyjadrenie sa k ústavnej sťažnosti, už bolo jednak vydané uznesenie o zamietnutí takého návrhu, ako malo byť už aj zaslané do príslušného ústavu. Samotný sťažovateľ v replike potvrdil jeho preradenie do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, v nadväznosti na čo ústavný súd nemal mať prečo pochybnosť o popísaných skutočnostiach. Vzhľadom na uvedené sa nie je možné stotožniť so sťažovateľovou námietkou o absolútnej nečinnosti okresného súdu, resp. mestského súdu a ani s jeho tvrdením, že všeobecný súd neurobil potrebné kroky k tomu, aby sa zrušenie uznesenia okresného súdu z 27. septembra 2022 premietlo do reálneho stavu.

16. V okolnostiach predbežne prerokovanej veci ústavný súd konštatuje hraničnú udržateľnosť doby, v rámci ktorej všeobecný súd vyčkával na vyjadrenie príslušného ústavu. V tejto súvislosti vzal do úvahy niekoľko skutočností. Na jednej strane fakt, že vo veci bol vydaný nález, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, ktorým bol okresný súd (následne mestský súd) viazaný. Na druhej strane, v zmysle záveru ústavného súdu bola mestskému súdu (pôvodne okresnému súdu) uložená povinnosť zvážiť ďalší procesný postup vo veci (bod 13 tohto uznesenia). Keďže okresný súd vyhodnotil ako optimálny procesný postup najskôr vyzvať riaditeľa ústavu na vyjadrenie, resp. oznámenie, či zotrváva na podanom návrhu, ústavný súd nemôže hodnotiť tento priebeh ako nerešpektovanie jeho nálezu, resp. ako nečinnosť. Vzhľadom na popísané skutočnosti a ustálenú judikatúru ústavného súdu, v zmysle ktorej kritériom pre jeho rozhodovanie musí byť najmä intenzita, ktorou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a vo väzbe na to zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd, ústavný súd nehodnotí postup mestského súdu ako ústavnoprávne neudržateľný, ale konštatuje jeho hraničnú ústavnú akceptovateľnosť. Predmetný záver podporuje fakt, že sám sťažovateľ nakoniec v replike potvrdil, že (po podaní ústavnej sťažnosti) už došlo k jeho preradeniu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Ústavný súd nad rámec uvedeného dopĺňa, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdil, ako ani nepreukazoval, že by sa domáhal na mestskom súde promptnejšieho konania či prípadne sám zaslal nález ústavného súdu z 26. apríla 2023 príslušnému ústavu (ak bol toho názoru, že tento ho nemá k dispozícii). Nie je teda zrejmé, že by sám vyvinul nejakú procesnú aktivitu vo vzťahu k dotknutým subjektom.

17. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy, práva na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru a čl. 50 ods. 1 ústavy je potrebné uviesť, že sťažovateľ namietal porušenie týchto práv v spojení, resp. v nadväznosti na namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov/prejednanie záležitosti v primeranej lehote, od ktorého odvíjal aj porušenie v tomto bode označených práv. Vzhľadom na vyslovenie ústavnej akceptovateľnosti postupu mestského súdu vo vzťahu k namietanému čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti konštatuje, že nemohlo dôjsť ani k vysloveniu porušenia v tomto bode označených práv.

18. Ústavný súd nenašiel príčinnú súvislosť ani medzi namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a napadnutým konaním mestského súdu, keďže namietaná nečinnosť mestského súdu (prerokovanie veci bez zbytočných prietahov/prejednanie záležitosti v primeranej lehote) nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 242/07, IV. ÚS 44/2022). V danej veci však podľa názoru ústavného súdu o takýto prípad nejde.

19. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

20. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu